

Gratis schoolboeken

Rapport kwantitatief publiek opinie
onderzoek in opdracht van het Ministerie van
OCW

Uitgevoerd door: Intomart GfK bv

Uw contact: Judith de Roij van Zuïjdewijn / Marjolein Nijhof

Tel.: +31 (0)35-6258454 / Fax: +31 (0)35-6246545

E-mail: marjolein.nijhof@gfk.com

Projectnummer: 22294

Datum: 20-08-2009

© **Auteursrecht voorbehouden**

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hiervoor genoemde instanties.

INHOUD

	Pagina
Algemene conclusies	4
Hoofdstuk 1. Inleiding	5
1.1 Doel en opzet van het onderzoek	5
1.2 Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2. Resultaten	7
2.1 De bekendheid van de gratis schoolboeken regeling onder ouders van schoolgaande kinderen is groot	7
2.2 Meerderheid ouders is tevreden over de wijze waarop scholen invulling geven aan de uitvoering van de gratis schoolboeken regeling	7
2.3 Houding ten aanzien van de gratis schoolboeken regeling is (zeer) positief	8
2.4 Besteding van het vrijgekomen bedrag	10

BIJLAGE:**Bijlage 1: Vragenlijst**

Algemene conclusies

Nagenoeg alle ouders (97%) zijn bekend met de nieuwe gratis schoolboeken regeling en de meerderheid (85%) heeft er zelf ook al iets van gemerkt. Het merendeel (91%) is positief over de regeling, vooral omdat het hen kosten en tijd scheelt.

Ook over de wijze waarop de school van hun schoolgaande kind(eren) invulling geeft aan de invoering van de nieuwe regeling, is de meerderheid (68%) van de ouders positief. Dit komt volgens hen vooral doordat scholen op een goede manier invulling geven aan de uitvoering van de regeling en de voorlichting hierover.

Het merendeel (75%) van de ouders besteedt het bedrag dat ze overhouden van de gratis schoolboeken regeling aan iets anders, met name aan dagelijkse uitgaven (zoals boodschappen), het betalen van vaste lasten (zoals een hypotheek) of het sparen en/of aflossen.

Al met al wordt de gratis schoolboeken regeling positief ontvangen door ouders.

1. Inleiding

1.1 Doel en opzet van het onderzoek

In opdracht van het ministerie van OCW voert Intomart publiek opinieonderzoek uit. In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van een kwantitatief onderzoek onder ouders naar hun bekendheid, ervaring en houding ten aanzien van de 'gratis-schoolboeken' regeling. Deze regeling houdt in dat ouders met ingang van het schooljaar 2009/2010 geen schoolboeken meer hoeven te huren of te kopen. De school is dan verantwoordelijk voor het gratis verstrekken van schoolboeken en lesmaterialen aan kinderen.

Opzet van het onderzoek

Steekproef

De doelgroep van het onderzoek bestaat uit ouders met een modaal inkomen met één of meerdere kinderen in het derde leerjaar of hoger van het voortgezet onderwijs.

Een bruto steekproef van 1.972 ouders met een modaal inkomen met een kind in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar is getrokken uit het Intomart GfK online panel. Aan respondenten uit deze bruto steekproef is een drietal selectievragen gesteld om vast te stellen of ze tot de onderzoeksdoelgroep behoren.

Veldwerk

Het onderzoek is via internet aan de hand van een door Intomart GfK geprogrammeerde vragenlijst volgens Computer Assisted Web Interviewing (CAWI) uitgevoerd. De bruto steekproef van 1.972 panelleden heeft een uitnodiging ontvangen om de vragenlijst online in te vullen. De respondent kreeg hierbij via e-mail een uitnodiging voor het onderzoek. In de e-mail is een link opgenomen naar de vragenlijst. Door op de link te klikken opent het onderzoek automatisch en kan de respondent zelf via de computer de vragenlijst invullen.

Het veldwerk vond plaats van 12 tot en met 14 augustus 2009.

Van de bruto steekproef van 1.972 respondenten hebben 1.254 respondenten de e-mail met uitnodiging voor het onderzoek tijdens de veldwerkperiode geopend. In totaal zijn er 500 vragenlijsten volledig ingevuld (completes). Daarmee is de vereiste netto steekproef van 500 ingevulde vragenlijsten gerealiseerd. Er is een respons behaald van 58%.

Intomart GfK onderschrijft de ESOMAR-richtlijnen (European Society for Opinion and Marketing Research-richtlijnen) bij de uitvoering van het veldwerk.

1.2 Leeswijzer

Opzet rapport

Hoofdstuk 2 beschrijft de resultaten van het onderzoek. De vragenlijst is opgenomen in de bijlage.

Weergave van de antwoorden

De antwoorden op de vragen zijn tekstueel en grafisch weergegeven. In de tabellen en grafieken zijn de gevonden percentages af te lezen, met in de tabellen daarachter het aantal respondenten dat die categorie noemde. Alle percentages zijn gebaseerd op het aantal respondenten dat is aangegeven bij de tabel of grafiek.

In de begeleidende tekst bij de tabellen en grafieken zijn de totalen beschreven. Daar waar de som van percentages geen 100 bedraagt wordt dit veroorzaakt door afrondingsverschillen of doordat het in de vragenlijst mogelijk was om meerdere antwoorden te geven.

2. Resultaten

2.1 De bekendheid van de gratis schoolboeken regeling onder ouders van schoolgaande kinderen is groot

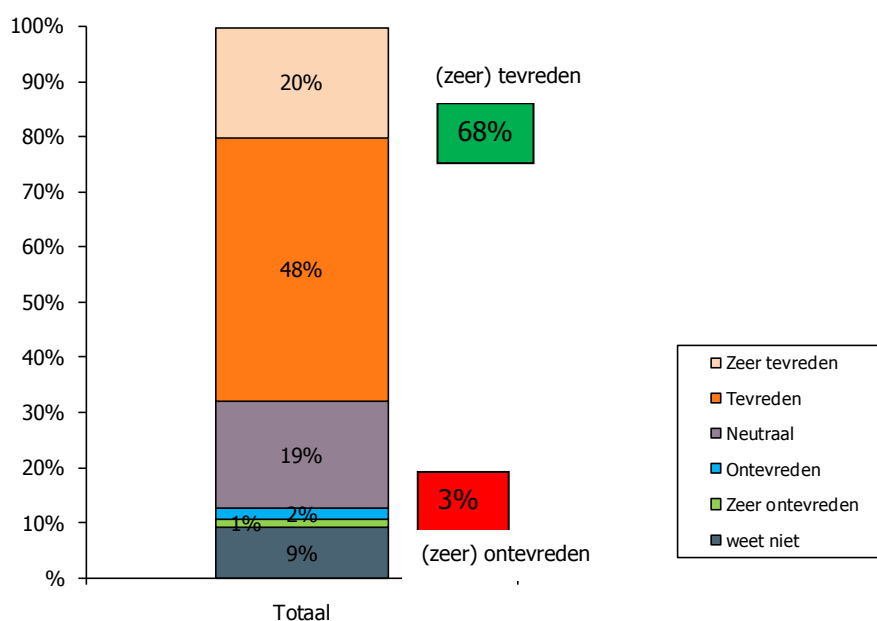
De bekendheid van de gratis schoolboeken regeling onder de ouders van schoolgaande kinderen is groot. Ruim 97% is bekend met de regeling, 3% is onbekend met deze nieuwe regeling.

Een grote meerderheid (ruim 85%) van ouders heeft zelf ook al gemerkt dat ze niet meer hoeven te betalen voor de schoolboeken van hun schoolgaande kinderen. 15% van de respondenten heeft dit (nog) niet zelf opgemerkt.

2.2 Meerderheid ouders is tevreden over de wijze waarop scholen invulling geven aan de uitvoering van de gratis schoolboeken regeling

In het onderzoek is ook aan ouders met schoolgaande kinderen gevraagd hoe tevreden zij zijn met de manier waarop de school van hun kind(eren) invulling geeft aan de invoering van nieuwe regeling. Zoals in onderstaande grafiek is te zien, blijkt dat ruim twee derde (68%) van de ouders daarover (zeer) tevreden is. Ongeveer een vijfde van de ouders (19%) is noch tevreden, noch ontevreden (neutraal) en een minderheid van 3% is (zeer) ontevreden.

Figuur 1: Hoe tevreden bent u met de manier waarop de school van uw kind(eren) tot nu toe invulling geeft aan de invoering van de gratis schoolboeken? (n = 500)

We hebben ouders gevraagd naar de reden(en) voor (on) tevredenheid met de wijze waarop de school invulling geeft aan de uitvoering van de gratis schoolboeken regeling.

Ouders die (zeer) tevreden zijn, noemen als redenen daarvoor het vaakst dat het hen scheelt in de kosten (aanschafkosten van de schoolboeken) en dat het op organisatorisch vlak prettiger en makkelijker is. Waar ouders van schoolgaande kinderen voorheen vrij veel tijd kwijt waren aan het bestellen van de (juiste) boeken, regelt de school dit nu. Ook geven ouders aan dat ze (zeer) tevreden zijn over de voorlichting die de school heeft gegeven over het hoe en wat van de nieuwe regeling.

Degenen die geen uitgesproken mening hebben (neutraal) over de wijze waarop de school invulling aan de invoering geeft, geven aan dat dit komt door het feit dat ze nog niet hebben ervaren hoe het werkt (de school is nog niet begonnen) of dat ze onduidelijke voorlichting hebben gekregen over wat ze kunnen verwachten met betrekking tot de regeling. Ook geven sommige ouders aan dat ze (nog steeds) best veel stappen zelf moeten ondernemen (het bestellen van de boeken bij een extern bedrijf, het ophalen bij de school in plaats van dat de school het geheel zelf regelt).

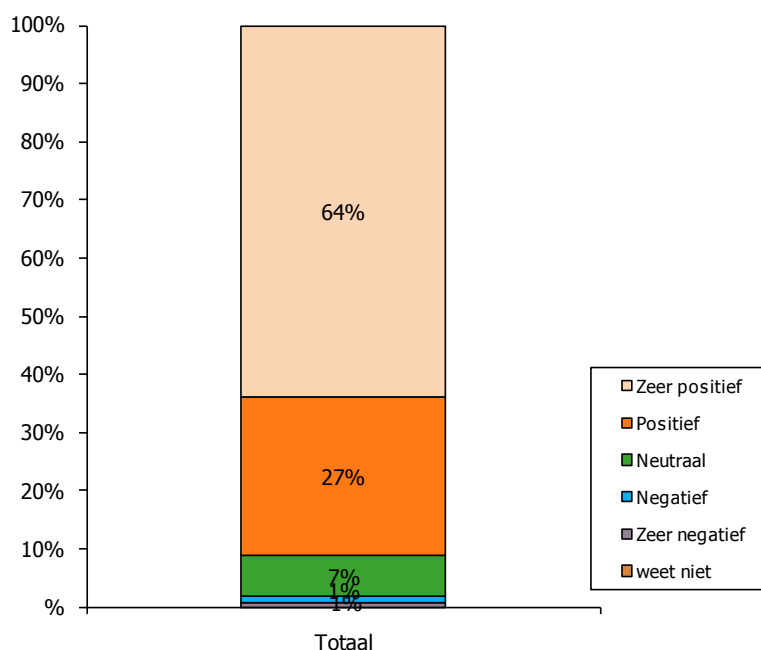
Ouders die (zeer) ontevreden zijn, noemen als redenen hiervoor dat de school een borg vraagt waarvan de reden of oorsprong onduidelijk is. Verder geven sommige respondenten aan het idee te hebben dat de school (mogelijk) iets achterhoudt en door de nieuwe regeling zelf een slag probeert te slaan.

2.3 Houding ten aanzien van de gratis schoolboeken regeling is (zeer) positief

Ouders is gevraagd wat hun houding is ten aanzien van de gratis schoolboeken regeling. Ruim 91% van de ouders is (zeer) positief over de nieuwe regeling en het feit dat ze niet meer hoeven te betalen voor de schoolboeken van hun schoolgaande kinderen. Slechts 2% is (zeer) negatief. De grafiek (figuur 2) op de volgende bladzijde geeft de resultaten weer.

Figuur 2: Hoe staat u tegenover de maatregel dat u als ouder niet meer hoeft te betalen voor de schoolboeken van uw schoolgaande kind(eren) in het voortgezet onderwijs? (n=500)

Ouders is ook gevraagd naar de reden(en) voor hun houding ten aanzien van de gratis schoolboeken regeling.

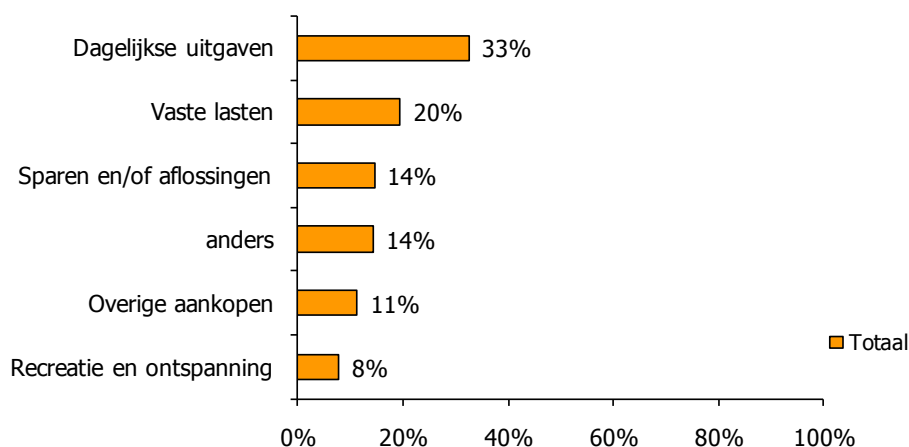
Zowel ouders met een positieve houding als ouders met een negatieve houding ten opzichte van deze regeling, dragen met name kostentechnische en organisatorische redenen aan. Ouders met een positieve houding vinden dat het bestellen en afhalen van de boeken makkelijker is nu de school dat regelt en de juiste boeken verzorgt. Bovendien scheelt het hen in de kosten. Ouders met een wat negatievere houding noemen hiervoor vergelijkbare redenen maar ervaren deze als negatief. Zo geven ze aan het juist lastig te vinden dat ze zelf boeken moeten bestellen en moeten afhalen bij de scholen. Wat betreft de kosten merken ze op dat de boeken nu weliswaar niet meer zelf hoeven te betalen, maar dat er tegelijkertijd wel minder toelage gegeven wordt.

2.4 Besteding van het vrijgekomen bedrag

Ouders is gevraagd of zij al een andere bestemming hebben gevonden voor het vrijgekomen bedrag dat anders uitgegeven zou moeten worden aan de schoolboeken van hun kinderen. Driekwart van de ouders (75%) besteedt het vrijgekomen geld aan iets anders. Een kwart besteedt het bedrag niet aan iets anders (8%) of weet het (nog) niet (17%).

In onderstaande figuur is weergegeven waaraan de 372 respondenten, die het geld aan iets anders (gaan) besteden, uitgeven. Ouders besteden dit geld met name aan dagelijks uitgaven (zoals boodschappen), het betalen van vaste lasten (zoals hypotheek, verzekeringen, belastingen) of sparen en/of aflossen.

Figuur 3: Waaraan besteedt u het geld dat u anders had uitgegeven aan de schoolboeken van uw schoolgaande kind(eren)? (basis: ouders die het geld aan iets anders besteden, n =372)

BIJLAGE 1 : Vragenlijst

**Vragenlijst 'Gratis Schoolboeken', opdrachtgever OCW
Projectnr: 22294**

Methode: CAWI, IRPD

Netto n = 500

Selectie: ouders met:

- een totaal bruto jaarinkomen van het huishouden dat een modaal inkomen betreft (€ 30.000 – < € 36.000),
- met een of meerdere kinderen in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar,
- waarvan een of meerdere kinderen voortgezet onderwijs volgen (praktijkonderwijs, VMBO, HAVO, VWO/ Atheneum / Gymnasium) en aankomend schooljaar vanaf het derde schooljaar is.

Selectievragen

V1. Heeft u een of meerdere kinderen in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar?

1. Ja, 1 kind → door naar v2
2. Ja, meerdere kinderen → door naar v2
3. Nee → exit

V2. Volgt uw kind of een of van uw kinderen een opleiding aan het voortgezet onderwijs? Onder voortgezet onderwijs wordt verstaan: praktijkonderwijs, VMBO, HAVO, VWO, Gymnasium of Atheneum.

1. Ja, 1 kind → door naar v3
2. Ja, meerdere kinderen → door naar v3
3. Nee → exit
4. Weet niet → exit

V3. Binnenkort start schooljaar 2009/2010. Het hoeveelste leerjaar is dit dat uw kind/eren een opleiding volgt/volgen aan het voortgezet onderwijs (praktijkonderwijs, VMBO, HAVO of VWO/Gymnasium/Atheneum)? Elk schooljaar telt als een leerjaar, mocht uw kind zijn blijven zitten dan telt dat ook als een leerjaar.

U heeft aangegeven meerdere kinderen te hebben die een opleiding aan het voortgezet onderwijs volgen. Hieronder ziet u twee categorieën, kunt u bij elke categorieën invullen hoeveel van uw kinderen daarbinnen vallen? (U kunt ook 0 invullen)

(programmeur: indien V2 = 1 of 2, toon onderstaande vraag dan)

1. [blokje] Het eerste of het tweede leerjaar van het voortgezet onderwijs → exit
2. [blokje] Het derde leerjaar of hoger van het voortgezet onderwijs → door naar vragenlijst, v4
3. Weet niet. → exit

Einde selectie, programmeur: start vragenlijst voor indien bij V3 minimaal 1 kind: V3 = 2.

-indien v3_1 >= 1 & V3_2 >= 1-

Het vervolg van dit onderzoek gaat over uw kind(eren) in het derde leerjaar of hoger van het voortgezet onderwijs.

Met ingang van het schooljaar 2009/2010 hoeven ouders geen schoolboeken meer te huren of te kopen. De school is dan verantwoordelijk voor het gratis verstrekken van schoolboeken en lesmaterialen aan leerlingen.

V4. Had u voor dit onderzoek wel eens iets gezien, gelezen of gehoord over gratis schoolboeken?

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

V5. Heeft u als ouder gemerkt dat u niet meer hoeft te betalen voor de schoolboeken van uw schoolgaande kind(eren) in het voortgezet onderwijs?

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

V6. Hoe staat u tegenover de maatregel dat u als ouder niet meer hoeft te betalen voor de schoolboeken van uw schoolgaande kind(eren) in het voortgezet onderwijs?

1. Zeer positief
2. Positief
3. Neutraal
4. Negatief
5. Zeer negatief
6. Weet niet → door naar V8

V7. Kunt u toelichten waarom u <antwoord V6> tegenover de gratis schoolboeken staat?

Toelichting.....(open antwoord)

Weet niet

V8. Waaraan besteedt u het geld dat u anders had uitgegeven aan de schoolboeken van uw schoolgaande kind(eren)? Meerdere antwoorden mogelijk. U kunt maximaal drie verschillende antwoorden opgeven.

1. Recreatie en ontspanning (vakantie, dagjes uit enzovoorts)
2. Dagelijkse uitgaven (boodschappen enzovoorts)
3. Vaste lasten (hypotheek, verzekeringen, belastingen)
4. Sparen en/of aflossen
5. Overige aankopen (kleding, cosmetica, huishoudelijke apparaten, cadeautjes enzovoorts).
6. Ik besteed het bedrag niet aan iets anders.
7. Weet (nog) niet
8. Anders

V9. Vanaf dit schooljaar zijn scholen in het voortgezet onderwijs zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van de schoolboeken. Hoe tevreden bent u met de manier waarop de school van uw kind(eren) tot nu toe invulling geeft aan de invoering van de gratis schoolboeken?

(Programmeur: indien men meerdere kinderen in het derde leerjaar of hoger van het voortgezet onderwijs heeft, v3 = meermaals 2), toon dan de volgende tekst aan de respondent bij deze vraag:

Als uw meerdere kinderen hebt die het derde leerjaar of hoger van het voortgezet onderwijs volgen die niet naar dezelfde school gaan, gaat u bij deze vraag dan uit van de school van uw eerst jarige kind.

1. Zeer tevreden
2. Tevreden
3. Neutraal
4. Ontevreden
5. Zeer ontevreden
6. Weet niet → einde vragenlijst

V10. Kunt u toelichten waarom u <antwoord V9> bent over de manier waarop de school tot nu toe invulling geeft aan de invoering van de gratis schoolboeken?

Toelichting.....(open antwoord)

Weet niet